

gospodarske, obrtniške in narodne

Izhajajo vsako sredo po celi pôli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold.; pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrt leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 18. oktobra 1876.

Obseg: Nova trava za živinsko krmo. — Poduk za povzdigo našega predivstva. — Nekoliko iz Mariborske vinske razstave. (Dal.) — Kmetijski zgodovinski spomini vsega sveta vredjeni po mesecih. (Dal.) — Sadjerejcem na znanje. — Popotne črtice. (Dalje.) — Slovansko slovstvo. — Avstrija in jugoslovanski boj. — Naši dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.**Nova trava za živinsko krmo.**

V 41. listu kmetijskega časnika „Oesterr. Landw. Wochenbl.“ neki gosp. A. Kodosanyi v Gödöllö-u na Ogorskem s tako toplo besedo popisuje in priporoča travo, ki jej je imé velikanska kostreba ali rapulja (Riesentrespe, bromus inermis), da ne utegne odveč biti, ako tudi v našem listu naše gospodarje seznanimo s to travo, kateri na Ogorskem v suhih krajih tako hvalo pojó, da jo imenujejo pravi „blagoslov Božji“. Že nad 30 let jo na Ogorskem sejejo in po tolikoletnih skušnjah je potrjeno, da je ni trave, ki bi tudi najhujši suši tako se zoperstavila kakor ta, ki se tudi na slabi ilovnati, pa tudi rujavi in rumeni peščeni zemlji dobro obnaša. Ona na pridelku še nemško deteljo (lucerno) prekosí in predenica jej ne dela škode, kakor uni.

Velikanska kostreba ima 3 do 4 čevlje visoko steblo z zeló razširjenim latovjem (metlicami), je tedaj visoka zeló metličasta trava.

Živina vsake vrste opresno (frišno) in suho rada jé.

Na Ogorskem poznajo kraje, katere so pred 15 leti obsejali s to travo, izprva jo kosili, potem pa jo popasli, in ti kraji so še dandanes dobri pašniki.

Sejejo to travo prav zgodaj spomladi, dá se pa tudi v jeseni sejati; setev listopada meseca se je zadnja leta še bolje obnesla kakor spomladanska. V Magószu jo sejejo spomladi s pšenico, ječmenom ali ovsom, — v jeseni pa s pšenico vred zato, da več dobička od zemlje dobijo, kakor če bi jo sejali čisto samo, ker se prvo leto še ne sme kositi, pa tudi ne še popasti, da površnih tankih koreninic paseča se živina ne poškoduje.

Kosí se ta trava takrat, ko so metlice že dobro izraščene. V Magószu dá ena košnja toliko krme, kakor je dadó 3 ali 4 košnje nemške detelje. Kositi se dá 12 do 15 let. Za krmo živine je več vredna kot nemška detelja, in senó njeno je še celó več vredno takrat, ko se trava za seme pustí.

Nekateri kraji na Ogorskem toliko trpijo po suši, da so znani celemu svetu, in vendar skušnje učijo, da te trave ne vniči tudi huda suša.

Gori omenjeni gosp. Kodosanyi, ki v Dunajskem časniku priporoča to travo, bi gotovo tudi vstregel kmetovalcem, ki semena te trave za poskušnjo želijo.

Poduk za povzdigo našega predivstva.

Gosp. Andrej Piskar, ki je bil pred več leti s podporo ministersko od družbe kmetijske Kranjske v Moravski Schönberg poslan, da se ondi naučí izdelovanja prediva po najbolj hvaljenem Belgiškem načinu in se od onega časa peča posebno s tem kmetijskim razdelkom, je kakor pred dvema letoma v Vodicah, tako tudi letos s potrjenjem sl. ministerstva kmetijstva v Šmartnem pri Litiji in v Stari Loki gospodarjem razkladal bolje napravljanje prediva. Po želji odbora družbe kmetijske je popisal svoje potovanje za „Novice“, da bistvo njegovega popotnega poduka izvedó tudi drugi naši gospodarji, ki lan sejejo in predivo izdelujejo.

V Šmartnem pri Litiji je bil z dotičnim Belgiškim orodjem prvokrat 24. in 25. dne u. m., kjer je svoj poduk s sledečim govorom začel:

Častiti gospodarji! Veseli me, ker Vas vidim precejšnje število zbranih, da bi se v današnjem kmetijskem shodu marsikaj pogovorili.

Vem, da me mislite prašati: No, kaj se bomo pa pogovorili, za kaj smo prav za prav prišli sem?

Gotovo mi bo vsak izmed Vas rad pritrdil, da so se časi dandanes silno spremenili. Če bi naši očetje iz groba vstali, za glavo bi se prijeli in mislili, da niso več na tistem svetu, kot so nekđaj bili. Večidel vsi še pomnite, kako so pred tistimi leti plavale ladije gori po Savi, kako živa kupčija je bila takrat med Ljubljano in Siskom, koliko lepih denarjev ste zaslužili takrat na Savi, kako je bilo blagostanje razširjeno. Ravno tako je bilo v mojem kraji ob veliki cesti. — Toda danes je drugače. Ob Savi sopiha železni konj, in tisto blago, ki ste ga nekđaj vozili na ladjah in pri katerem ste lep denar služili, se pelje zdaj po železnici, in malo malo imate vi zaslužka pri tem.

Ni pa naš namen danes preiskovati, kaj je boljše: sedaj ali tadaj. Vsaka reč ima svojo dobro in slabo stran in vsaka se lahko hvali in graja. Toda če se ozremo okoli sebe in pregledamo naše razmere takrat in pa danes, vem, da boste rekli, da je dandanes slabše, kot je bilo nekđaj. Jaz sicer ne bom tajil, da res ne bilo bi slabo zdaj na svetu, al učeni možje, ki študirajo tako imenovano „narodno gospodarstvo“, trdé, da je dandanes na svetu vse bolj popolnoma, da se stanje vsega človeštva vedno boljša, če prav se nam včasih zavolj teh in onih vzrokov to drugače zdi.

Pa naj je to tako ali tako; toliko je gotovo, da kmetovalci dandanes težko shajajo, kakor sami posku-